

Պետական թոյլ քեզ տացի վարել 'ի գիրսն իշխանութիւն :
 Այլ բնաւ ճոռութեալ այս բանից՝ զոր 'ի շըրթանց կեղծաւորին,
 Յընթերցուած տաղիցն 'ի լուր քեզ միայն հաղբ է հնարիմաց :
 Խոյս 'ի բէն տայ իսկ եւ իսկ, և Մուսայիւն հաճ և հաւան
 Ըզվայրօք յածի գիւթել յետամրտաց զոր 'ի պատիր :
 Զի այնմ յաճախ պտտահէ : Այսպէս 'ի դարս այս՝ զրահեղեղ
 Գերթողք անմիտք յաճախեն, նոյն խօլա՝ ան ապշողաց ջոկք :
 Եւ թող ըզքազալաց և զնահանգաց ընծայութիւնս,
 Նոյն նոթին են առ շահապս, են առ իշխանըս նոդին մուտք :
 Երկ յոռեգոյն հետեակ միշտ յամենայն ժամանակի
 Եւանդնոտս ըստացաւ առ 'ի զրանկաց իւր ջատագովս :
 Եւ հակիրճ, զի կարճառօտս հատցով յիմաստ երդիծական,
 Գտանէ անմիտն անմրտագոյն զք միշտ ընդ ինքըն զարմացող :

ԹԱՐԳՄ. Հ. ԹԱՐԵՆՈ թՈՎԱԾԱՆ

ԱՐԱԳԻԼ

Երկայնահիտ Արագիւ,
 Սրունգքն բարակ ինչպէս իւ,
 Սոնքալով, նպարս կերպով
 Ման կու գար մի առաւօտ
 Աղթամարայ ծովափին մօտ :
 Իշխան ձկնիւնըն կեղբքին քով
 Երամ երամ, վրտաւ վրտաւ
 Կարծես կամաւ բըռնէին պար :
 Մեր Արագիւն իժէ ուղեր,
 Երկայն կրացովը կարող էր
 Բըռնել՝ ձկնաց մէջէն հանածն
 Ու ճաշակել առաւօտանց :
 Այլ ծա կ'ասէր ինքն իրեն .
 « Գեղացիներ կարող են
 Վաղ կանուխ առաւօտու
 Ուտելու ու խըմելու, —
 Երբ արեն իւր աշքերով
 Նայեցաւ ի կապոյտ ծով,
 Իշխան ձկնիւնըն կամացուկ
 Քաշուեցան դէպ 'ի խորուկ,
 Նոցա փոխան ափն մտեցան
 Խաղտածկներն երամ երամ :
 Սէք Արագիւն՝ զարձած ի ծով
 « Վայ խեղճ ձկնիւն, դուք լողալով
 Առաւ կու գար որ ձեզ ուտեմ :
 Այդ պատիւ է ձեզի դիտեմ. —
 Այլ ախորժակս դեռ՝ չե՛րացուած,
 Քըռիկ մ'առաւ՝ ձեր իշխանաց
 Վրան անգամ չնայեցայ :
 Հիմա ձեր խնքը կ'ըլլայ :
 Զայս Արագիւնը դրուցելով
 Առաւ զընաց իրեն համբով :
 Արեն նստաւ երկընթին
 Մէջ տեղ . մըտան խաղտածկնիւն

Իշխանաց պէս ջըրին խորեր :
 Անթեցաւ փոր Արագիւն .
 Ոչ իշխան ձուկ, ոչ խաղտածուկ
 Մէջ տեղ բըռնաւ չըռնեցան :
 Այլ տառեխներ բազմերամ
 Մեղմով կանգարտ կամացուկ
 Ոչ ափին մօտ, այլ նեւուն
 Կը խաղտային փայլափրլուն :
 Տեսնելով այդ մանրիկ ձկնիւն .
 Արագիւն շատ սիրտը կ'ուղեր,
 Մի քանին բըռնել
 Գորովայն զըրկել :
 Այլ տառեխներն նախազգած
 Զմտոեցան ծովուն ափանց :
 Խեղճ Արագիւն յուսահատած
 Անթուրթեամբ աչքը մըթնած,
 Հարկադրեցաւ ուտելու,
 Փոխան համեղ ձկնիւնու,
 Մովուն եղբքը նա նոն անկած
 Յըլականջներ սատկած նոտած :

Այս առակովը յաֆութէն
 Խըրատ կու տայ օրբորաց
 Որ ջըրինի թէ տոնացած
 Յաջողակ բազըն ձեռքէ հանեն :
 Այլ ես կ'ասեմ առկաարակ
 Ամենուն,
 Հրապարտութիւնը բացառակ
 Ոգտակար չէ՝ ոչ մէկուն :
 Թէ կանգիւղի քեզ բաղդ յաշոյ,
 Խոնմութեամբ օգուտ քաղես :
 Ապա թէ ոչ՝ բաղդը ձախոյ
 Կ'ընկնէ ըզքեղ աղես չուղես :

ԿԱՐՄԻՐ ԽԵՁՈՐԸ

«Տակը բորբոս
վըրտա փիլոս» .
Հին առակ է Հայաստանի,
Որ շատերուն կը յարմարի:

Երկու ընկերք մի քաղաքի մէջ ծնած,
Ի միասին մի զըզարտուն կարգացած,
Երբոր մեծցան՝ այլ և այլ կողմ գընացին,
Որ աշխարհին և ապրուստի հար նային:
Հայոց արուեստ սովորական,
Եղան սրբա վաճառական:
Շատ լըքըլիք՝ աղքատ մին, — բողոքն յայնդ, —
Վաստընեցաւ կարճ միջոցի, թէ ոչ փող:

Այլ մեծ տուն, համբաւ վարկ.
Ի՛ առաւ պարտքի շատ ապրանք.
Իսկ միւսը մի կողմ գընաց,
Միշտ պատ զատու: Ի՛ր դիմաց:
Աստուգական պըտորելով շատ քաղաք,
Միշտ փընտուկելով վաստակի դուռ կամ լընարք
Եկաւ հասաւ այն ահլ՝ ուր որ ի՛ր ընկեր
Իրը մեծանուն վաճառական կը դարձներ

Մեծ հորձիւր:
Զարմացաւ եւս 'ի սկըզբան,
Այլ որպէս զի տեղեկանայ ամէն բան,
Իւ ըստուգէ զըրեսն լըտաձն,
Շիտակ այնոր տունը գընաց,
Տուն որ կ'անտ, դուն հասկըցիր մեծ պալատ,
Քոյը խանութ, մէջըն ապրանք 'ի լիք, շատ: —
Բարեւ տաւ քարեկամին.
Նա՛ լըսելով ձայն ընկերին,
Թողլով հաշիւը կիսկատար,
Բարով, կըրկնեց, առաջեցար.
Այս քնշ զալուստ յանկարծակի,
Շատ մեծ պատիւ արիւր ինչի:
Հըրմէ, երթանք տուն, հանգչէ...
Չանապարհի պարիւր ո՛ր է:
Զերկընցընեմ, 'ի միասին
Երբ եկաւ մշտան, տնապղը ընկերն շտաբած
Աղէիւ, կանչեց, ճըմարգիտ է բոլոր լըսածս:
Այլ տանուէրն՝ քարեկամին
Արմանք դարմանք լըտանելու զարեւելով,
Կերակուրի ժամանակ է,

Ասաց, պէտք է հաշիւու.
Նիստ չըրմէ:
Նըտան երկուք քովէ քով:
Մասնաք, պատրաստ ըսպասարկու,
Բիւր քարեղք լըցին
Սեղան հարուստին:
Երբոր հաշին վերջն հասաւ,
Երկընեալով տանաւերն առաւ
Բարձր ամանէն մի մեծ խընձոր,
Փոյնը կարմիր, տեսքըն աղուս.
Զոր կըտրելով երկու բաժին,
Գրտաւ փըտած քոլորովին.
Այն ժամանակը դարձած
Բարեկամին զայս տաաց.
Այս խընձորիս է շատ նըման
Փայլուն վիճակը մարգկութեան.
Դըրսէն նայողն կարճէ մի բան,
Զի գիտեր որ շատ որդիւր մէջը կը վրիտան:
Քանի մ'որէն մեր խանութ պան,
Կանչուեցաւ 'ի զատառան.
Բողոք կար վըրան,
Պարտքերուն փոխան:
Խանութ, տուն ահաւորով,
Միտուեցան աման գնով:

Եթէ որ փող վաստընելու
Համար՝ պէտք է ճարտարութիւն, —
Որ չի պակսիր միւր Հայերուն, —
Այլ վաստընածն լըքըրուելու,
Դըրաւն յաւով ման քերելու,
Պէտք է մեծ խելք և արթնութիւն,
Որ կը պակսի խիտ շատերուն:
Մեր Հայ աղբարք եթէ որ
Վաստընեցող բոլոր
Խելքով 'ի լիւս զորժածէին,
Այժմ՝ նըքս շատ աղբարք
Կը լինէին նախանձարկու:
Այլ աւագ չըւայլութիւն
Միտեր մարեց մեղմէ շատին:
Թո՛ղ տայ Աստուած ճապողներուն
Խընայութիւն, լըգատութիւն,
Որ չէն պատեն միշտ թրեց տուն:

Հ. ՔԵՐԱՎԱԷ Վ. ՔՈՒՆԵՐԵՆՆ